

Az öregdiák pártelnök

Palotás János egyetemünkön szerezte meg közgazdasági diplomáját. Ennek kapcsán kérdeztük a Köztársaság Párt elnökét:

— Mikor végzett nálunk és mi volt a diplomamunkája?

— 1980-ban fejeztem be az egyetemet, a diplomadolgozatot pedig (hosszas gondolkodás után mondja) marketingterületről írtam.

— Milyen emlékei vannak az egyetemi éveiről?

— Jól éreztem magam. Remek tanáraink voltak, akikből sokat tanultam. Fodor László ma is jó barátom, a Köztársaság Párt alnöke. Nagy hatással volt rám Mandel Miklós és Asztalos László is.

— Mi volt az első vállalkozása?

— Az egyetem után egy állami vállalatnál, a Kerszínél kezdtem dolgozni. 1982-ben a cég vezetői egy magáncég létrehozásáról döntöttek, aminek az élére egy fiatal közgazdászt kerestek. Így lettem a Kandeláber Kft. vezetője.

— Mit üzenne a Közgáz mai hallgatóinak, a leendő vállalkozóknak?

— Jól választottak, értékes egyetemre jöttek. A közgazdászszakma felértékelődött, s nem függ konjunkturális ingadozástól. Azok számára, akik felvál-

lallják a konfliktusokat, a döntéseiket, rendkívül széles lehetőség nyílik elképzeléseik megvalósítására.

S. T.

Béremelés, docensi pályázatok, szlovákiai képzés

Az egyetemi tanács legutóbbi ülésén Veress József rektorhelyettes adott tájékoztatást arról, hogy a gazdasági igazgatóság — Tóth

Tamás új gazdasági igazgató vezetésével — gőzerővel dolgozik a béremelésen.

Az egyetem vezetői október 18-ra összehívották érte-

kezetet hívunk össze, hogy a béremeléssel és egyéb egyetempolitikai kérdésekkel kapcsolatban közvetlenül tájékoztassák az oktatókat.

Kupcsik József rektorhelyettes szavazati jogát a testület egyhangú nyílt szavazással Csépai János oktatási igazgatóra ruházta.

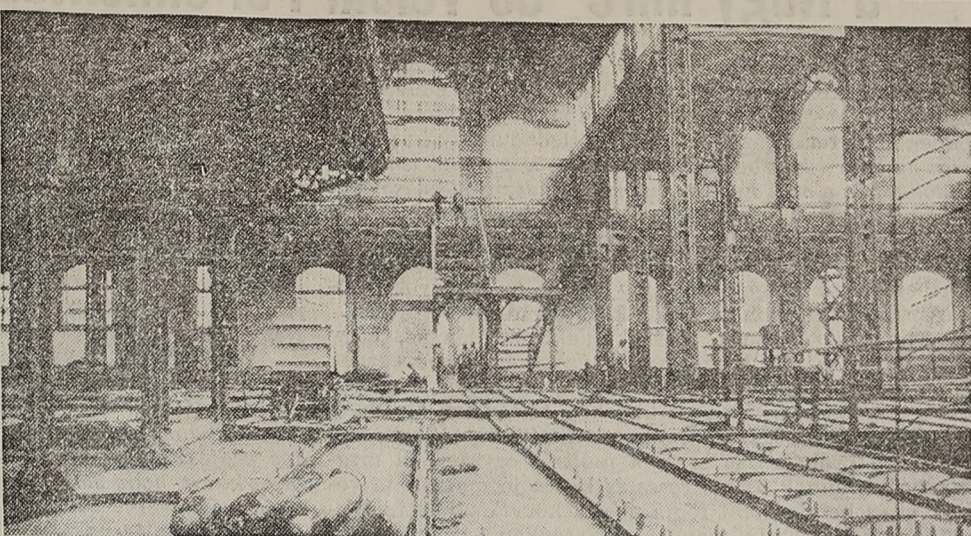
Az egyetem a Művelődési Minisztériumtól a közeli napokban visszakapott 31 millió forintot, abból a pénzből, amit korábban a költségvetési támogatás csökkentéseként elvontak tőle. Ez a pénz némileg túlgítja az egyetemi működés határait, felhasználásában elsőbbséget élvez a tananyagok kiadása, sokszorosítása.

A tanács értékelte a tavalyi működést, megállapítva, hogy a tananyagviták elindításán és az egyetemi ismertető kiadásán kívül formailag legalábbis minden mást teljesített az egyetem.

Mészáros Tamás javasolta többek között, hogy az egyetemi tanács tagok mellett a munka komolyságának érdekében legyenek választott helyettesek. Az idei tanév munkatervét a testület szavazással elfogadta.

A könyvtár főigazgatójának posztjára a rendelet szerinti pályázatot kellett kiírni. Egyetlen pályázat érkezett, a könyvtár jelenlegi főigazgatója, Huszár Ernőné. Az egyetemi tanács a bírálati bizottság javaslatával egybehangzóan elfogadta a pályázatot és Huszár Ernőné megbízatását egyhangú szavazással további öt évre meghosszabbította.

Docensi pályázatokról szavazott ezután a testület. A pályázatok nem mindegyike felel meg annak a — szeptember 1. óta előírt — törvényi feltételnek, hogy a jelölt kandidátus legyen. Az egyetem eljárását az a tény (Folytatás a 3. oldalon.)

Épül a piacgazdaság

KÖZGAZDASZ ... FF005047

00960220

1993. 10.19

MEGJELENIK A NÉPSZABADSÁG TÁMOGATÁSÁVAL

XXXVI. ÉVFOLYAM, 13. SZÁM ÁRA: 6 FORINT 1993. OKTÓBER 14.

Az egyetem rendelkezésére álló béremelési keret oktatónként havonta átlagosan 10 287 forint béremelést tenné lehetővé. A felosztási szabályok miatt azonban még az is előfordulhatna, hogy valaki csak 100-200 forint pluszpénzhez jutna.

Veress József rektorhelyettesétől megtudtuk, hogy az egyetem levélben fordult a minisztérium illetékes tisztviselőjéhez, kifogásolva az összeg alacsony voltát. (A levelet lapunkban közöljük.) A Közgáz összesen 23 millió 821 ezer forintot kapott, amiből 16 millió 542 ezer forint a beralap, a maradék tb-járulék. Havonta összesen 5 millió 514 ezer forint áll rendelkezésünkre, ami oktatónként bruttó 10 287 forintot jelent.

Az elosztás első szabálya, hogy mindenkinek el kell

Oktatói béremelés

Havi átlag bruttó 10287 forint

érnie a bérkategóriájához tartozó minimális bér 85 százalékát. Ez 411 oktatónkat érinti, egy részük azonban körülbelül csak 100-200 forintos nagyságrendű béremelésben részesülhetne. (Az egyetemen belül kialakítanak egy tartalékkeretet, melynek terhére elfogadható mértékűre emelik ezeket a jelentéktelenül kicsi béremeléseket is.) A 85 százalékos szabály teljesítése elviszi az egész keret 40 százalékát (2 millió 224 ezer forintot). A fennmaradó rész 53 százalékát fordítják a docensi és egyetemi tanári illetménypótlékok emelésére, 7 százalékát pedig tartalé-

ékolják a menet közben felmerülő hibák, problémák, változások korrigálására. A keretösszeg alacsony volta miatt az illetménypótlékokat csak az elosztási szabályokban megengedett „től-ig” határok „től” szintjével, tehát minimális mértékben

tudják emelni. Ez azt jelenti, hogy a docensek bruttó 10 200 forintos, az egyetemi tanárok bruttó 20 400 forintos béremelésre számíthatnak. Differenciálásra nincs lehetőség.

Az egyetemi vezetői pótlékokat nem ebből a béremelési keretből, hanem egy korábbi rendelkezésre álló, havi 480 ezer forintot jelentő keretből emelik. (A dékánok például az eddigi havi 8000 helyett, 16 000 forint vezetői pótlékot kapnak majd.)

k. s.

Oktatói fórum: október 18-án

Összoktatói fórum lesz október 18-án, hétfőn. 12 órakor a III. előadóban. A tervezett napirend szerint először az egyetem vezetői adnak tájékoztatást aktuális egyetempolitikai témákról, például a béremelés problémáiról, majd válaszolnak a jelenlévők kérdéseire. Új lehetőség, hogy aki akarja írásban, előre is eljuttathatja kérdéseit az egyetem vezetéséhez. Ezeket a főttkári hivatalba (főépület 2005. szoba) kéri leadni.

Pénzinjekció tansegédletekre

Az egyetem vezetői értekezletének döntése értelmében a BKE Alapítványból átutalnak egy összeget az öszi félév tansegédleteinek sokszorosítására. A tanszékek igényeit a dékáni hivatalok rangsorolják az Aula Kiadó feladata a nyomtatás, sokszorosítás megszervezése és az anyagok árusítása. A vezetői testület megbízta Gubcsi Lajos Leventét, a HT elnökét, Halász Gézát, az Aula igazgatóját és Párizs Lajost, a számvitel tanszék munkatársát, hogy tegyenek javaslatot a tankönyvkiadási igények szelvényezésére; az egyetemi nyomda feladatának, felszerelésének módosítására és üzemeltetésének jövőbeni módjára; továbbá arra, hogy a jegyzetek terjedelmét el nem érő tananyagok önköltségi árának hány százalékát fizessék ki a diákok.

k.

Az egyetem és a református egyház vitájáról

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem vezetése a Kinizsi/Lónyay utcai épülettel kapcsolatban kialakult, és egyoldalúan elmergesedett vitákkal kapcsolatban az alábbiakat kívánja a közvélemény tudomására hozni:

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem egyik igen fontos oktatási épületét képezi az a Kinizsi/Lónyay utcai ingatlan, amelyet annak idején a református egyház építtetett. Az egyháznak jogos igénye az, hogy az épületet gimnáziumi célokra visszakapja. A törvényi szabályozás egyértelmű atekintetben, hogy cserébe egyetemünknek egy azonos hasznos alapterületű, állami beruhásként épített, az európai színvonalú egyetemi könyvtár átköltözését is lehetővé tevő ingatlan kell kapnia.

Egyetemünk igyekezett segítőkészségét kifejezésre juttatni, amikor — bár erre nem volt kötelezhető — szervezési célra 1993 januárjától két helyiséget a református gimnázium rendelkezésére bocsátott azzal, hogy amíg más épületet nem kapunk, az egyház és az iskola képviselői nem támasztanak további igényeket. Sajnos nem így

történt, és rágalomtól sem mentes, támadó hangú cikkek sora látott napvilágot, nem kímélve az egyetem vezetőit, köztük annak rektorát sem.

Ezekre a vádaskodásokra az esetek döntő többségében nem válaszoltunk, azonban az egyre durvább hangvételű egyházi megnyilatkozások szükségessé teszik annak kijelentését, hogy a továbbiakban — mindaddig, ameddig az állam, illetve a kormányzat nem oldja meg a helyzetet a törvény által előírt módon — semmilyen formában nem reagálunk a sajtóban megjelenő támadásokra, illetve semmiféle további kompromisszumot nem kötünk. Nem kívánunk az épület-visszaadás igazi szereplői — az államparatus és az egyház — helyett a vita főszereplőjévé válni, és visszautasítjuk azt a beállítást, mintha a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem lenne a megoldás akadálya.

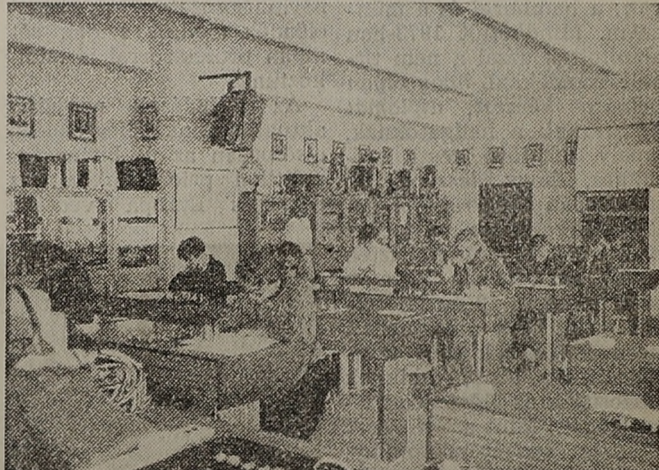
A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem vezetése

Semmi politika

Kizárólag szakmai jellegű az az oktatási együttműködés, amely egyetemünk és a Királyhalmeci Városi Egyetem között jött létre. A szervezők tudomása szerint a szlovák törvények lehetővé teszik városi egyetemek alapítását és azt, hogy azokon idegen nyelvű képzés folyjék. Királyhalmec polgárai úgy döntöttek, létrehoznak egy ilyen intézményt, amelyen más városok angol, illetve német nyelvű képzésének mintájára, jórészt magyar nyelvű közgazdasági oktatást kívántak indítani. Először a miskolci egyetemmel tár-

gyaltak, ám miután onnan nem tudtak segítséget adni, megkeresték a Közgáz, ahol összeállt egy lelkes szervezőgárda, amely az egyetem vezetésével, az egyetemi tanács, a Művelődési és Közköztudományi Minisztérium, illetve számos parlamenti párt támogatásával beindította a képzést. A BKE évnyitóján a királyhalmeci elnökök együtt mondták az esküt budapesti társaikkal.

Az ottani megnyitó ünnepség előtt rövid idővel, villámcsapásként érte a szervezőket a hír: a határon túli magyarság ügyéért felelős államtitkár részt kíván venni az eseményen. Talán ez adott nemkívánatos politikai hangsúlyt az ügynek, talán egyes szlovák politikai erők túlérzékenysége. Mindenestre azt, hogy itt közös

A királyhalmeci felvételi

szlovák-magyar kezdeményezésről van szó, mi témakörét szlovákul taníttat sem bizonyítja jobban, sőt a királyhalmeci egyetem, hisz ezt értelmesen rehaladott tárgyalásokat folytat a pozsonyi egyetem-magyarul elővezetni.

Az egyetem vezetésének levele dr. Kubovics Imréhez, a Művelődési és Közköztudományi Minisztérium helyettes államtitkárához:

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

A napokban kaptuk kézhez azt a tájékoztatót, amely a felsőoktatás béremelésével, illetve a BKE kereteivel kapcsolatos.

Arra kérem Helyettes Államtitkár Urat, hogy — amennyiben tartalékok állnak rendelkezésre — szíveskedjék/jenek kereteinket megemelni, a következő indokok alapján:

1. Közismert, hogy a gazdasági és kereskedelmi felsőoktatáson belül a bérszintet tekintve hátul kullogunk.
2. Az egyetem eddigi történetéből következően magas a docensek és tanárok aránya, ebből következően az illetménypótlék csak az egyébként is alacsony tanárségédi, adjunktusi alapberek rovására adható.
3. Egyetemünk kutatási eredményeinek jelentős része tankönyvek, szakkönyvek, jegyzetek formájában jelenik meg — ezeket a társintézmények is hasznosítják —, ezért úgy gondoljuk, hogy ezt is érvényesíteni kell még szűkös keretek esetén is.
4. Az egy főre jutó legnagyobb béremelés összege 10 287 forint, ami igen messze esik a felsőoktatási intézmények 12 000 forintos átlagától.

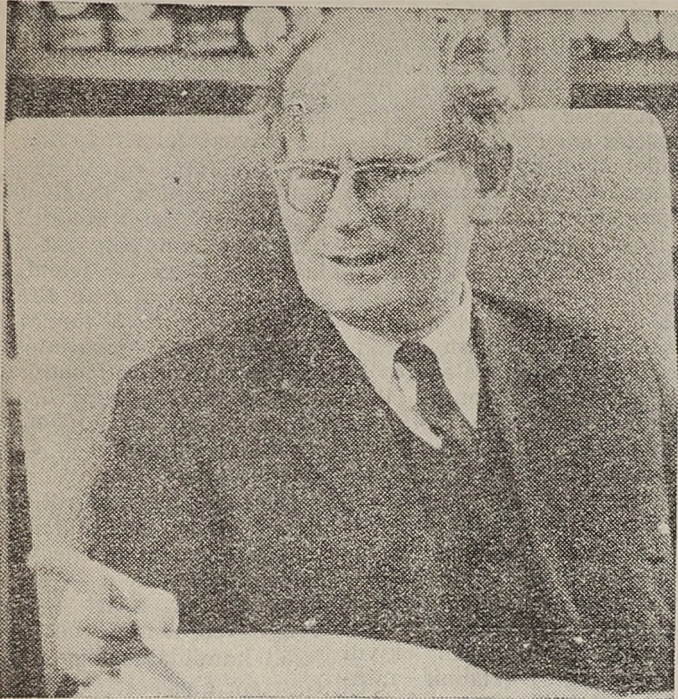
A minimális kompenzációhoz körülbelül 4,5 millió forintba lenne szükség.

Kérésünk kedvező elbírálásában bízva.

Üdvözlettel:
DR. ANDORKA RUDOLF

Budapest, 1993. szeptember 27.

Mátyás Antal köszöntése

Unnepi tudományos konferenciát rendeztek abból az alkalomból, hogy Mátyás Antal professzor 40 éve vezeti az egyetem közgazdasági elméletek története tantervét. A lapzártánkkal egy időben tartott tanácskozási programján tizenkét előadás szerepelt, neves hazai és külföldi közgazdászok munkásságáról. Mátyás Antal professzor eddigi életpályáját Szentés Tamás elemezte. A megemlékezésre következő számunkban visszatérünk.

Halasztják a habilitációkat

A rektori konferencia állásfoglalása értelmében a habilitáció közös irányelveit nem dolgozzák ki — ami október végére várható —, addig nem foly-

tatnak le habilitációs eljárásokat az egyes egyetemeken. A rektori konferencia állásfoglalásáról az egyetem vezése értesíteni fogja a tanzségeket.

Pártvezérek az egyetemen

Vezető politikusok vesznek részt a politikatudományi tanszék Választások 1994. című vitasorozatának ez évi estjéin. Október 14-én Orbán Viktorral (Fidesz), 28-án Surján Lászlóval (KDNP), november 18-án

Horn Gyulával (MSZP), december 2-án pedig Kuncze Gáborral (SZDSZ) találkozhatnak az érdeklődők. A programokat a III. előadóban tartják, mindig este 6 órai kezdettel. A vitákat Györfly Miklós vezeti.

Pályázat

A Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem pályázatot hirdet a Tarkaréti Kollégium igazgatói álláshelyének betöltésére.

Pályázatokat — részletes szakmai önéletrajzzal és fényképpel — 1993. október 30-ig lehet a rektori titkárságra benyújtani.

Abol érdemes katonatisztnak lenni

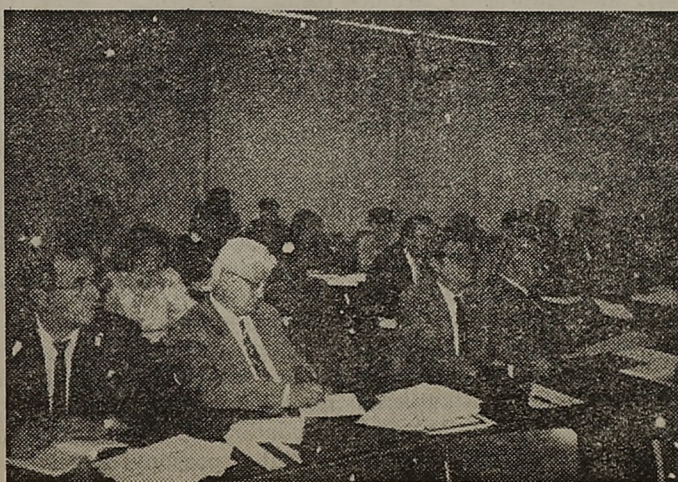
A védelemgazdasági tanszék oktatói és hallgatói vettek részt szeptember 19—23. között azon a tanulmányi kiránduláson, amelynek keretében a hamburgi Bundeswehr Egyetemre látogattunk.

Az NSZK-ban két, katonákat képző (nem katonai végzettséget adó) egyetem van: a hamburgi és a müncheni. Mindkettőt 1973-ban alapították azzal a nem titkolt szándékkal, hogy olyan polgári képzést, diplomát nyújtsanak a hallgatóknak, amely lehetővé teszi számukra, hogy leszerelésük után könnyűszerrel, jól beilleszkedhessenek a civil életbe. (A hivatásos tisztek a Bundeswehrben 12 évre szerződnek, a 12 év lejártával pedig csak a legjobbak hosszabbíthatják meg szerződésüket: azok, akiknek biztosítják az előmenetel lehetőségét.) Mint azt Norbert Schütte tengerészkapitány, a hamburgi Bundeswehr Kollégium vezetője mondta, ezzel a polgári diplomával kívánják honorálni azt a tizenkét évnyi kemény munkát, amelyet a kb. 30-32 évesen leszerelő katonatiszt legtermékenyebb korszakából a hon védelmére áldozott.

Szép szavak — és van is mögöttük valami, hiszen az ott végzetekért (a hamburgi hallgatók állítása szerint is) kapkodnak a civil életben. A hamburgi egyetemen a képzésben a honi kutatók legjaván túl vendégprofesszorok is részt vesznek. Így történt meg az is, hogy a számunkra szervezett szemináriumsorozaton a német előadók mellett svájci, sőt afgán professzorral is találkozunk.

Az előadások napjaink aktualitásának megfelelően elsősorban az új biztonságpolitikai prioritásokkal, az egységes Európa védelmi

konceptiójának kialakításával, a katonai kiadások piacgazdasági meghatározásával, a fegyveres erők egyes típusainak (önkéntes, sorozásos, illetve miliciarendszerű) előnyeivel-hátrányaival, a békefenntartás kérdéseivel, továbbá a katonai szövetségeken belüli tehermegosztás egyes problémáival foglalkoztak. Meglepetésünkre kitűnt, hogy a nemzetközi fórumokon e témákban megnyilvánuló bizonytalanság nemcsak a politikusok kiváltsága: maguk a szakértők is rendkívül megosztottak az illetően, hogy az új

ANDORKA RUDOLF:

Tűnődések Világi Balázs cikke kapcsán a Nagy Imre- és Teleki Pál-emléktábla ügyében

Először nagyon meglepődtem, amikor Világi Balázs cikket a Közgazdász ezt megelőző számában elolvastam. Egyáltalán nem értettem, miért kifogásolja a szerző a két emléktábla felállítását. Alaposan elgondolkozva azonban arra az önkritikus belátásra jutottam, hogy nem ismerem kellőképpen a mai huszonéves közgazdász diplomásoknak — vagy legalább egy részüknek — a gondolkodását. Pedig kifejezetten azért vállalkozom rektori teendőim mellett előadások és szemináriumok tartására, hogy ne szakadjak el az egyetemi hallgatóktól. Úgy látszik, még nagyobb erőfeszítéseket kell tennem gondolkodásuk megismerésére.

Ennek az éremnek másik oldala azonban az, hogy jó lenne, ha a mai huszonévesek is jobban megismernék az én nemzedékemhez, tehát a hatvanévesekhez tartozóknak a gondolkodását, az ezt kialakító történelmi élményeket, általában a 20. századi magyar történelmet. Szerintem hiábavaló próbálkozás erről a múlttól egyszerűen megfedelkedni, annak összes rossz és kevés jó mozzanata velünk él és befolyásolni fogja még a következő évtizedekben is mindazt, ami a magyar gazdaságban és társadalomban történik. Ezért vállalkoztam ennek a válaszcikknek a megírására.

Számomra az 1930-as években megerősödő szélsőjobboldali veszély, a náci Németország beavatkozása hazánk politikai fejlődésébe, a második világháborúba való belépésünk végzetes hibája és az ennek eredményeképpen nemzeti katasztrófa, amelyhez hasonló nem volt a magyar társadalom életében, nem a magyar történelem „kinos epizódjai”, hanem véresen aktuális emlékek. Az 1956-os forradalom pedig, tragikus vége ellenére, fiatal felnőttem koromnak nemcsak legfontosabb, hanem legszebb élménye, amely a továbbiakban egész intellektuális fejlődésemet alapvetően meghatározta.

Világi Balázs is elfogadni látszik azt, hogy hagyományokra szüksége van — nemcsak a társadalomnak, hanem azon belül különböző csoportoknak, mozgalmaknak, pártoknak, sőt intézményeknek, így egyetemünknek is. (Csupán emlékeztetnék arra, hogy a Rajk Kollégium is, amelynek Világi Balázs a tagja volt, ragaszkodik hagyományaihoz, nevéhez.) Nem jó a hagyományoknak kevésbé dicsőséges elemeit sem elfojtani. Ezért döntöttünk például úgy, hogy az egyetemi tanácssteremben hágyjuk a szocialista korszak nagy portréfestményeit (noha van közöttük, aki tudósként és politikusként egyaránt szégyenletes szerepet játszott), de kitesszük az 1948 előtti „előd” intézmények dékánjainak és kiemelkedő professzorainak (kisebbségi fényképeit is. Többek között ezért vagyok határozottan azon a állásponton, hogy a Marx-szobor maradjon az aulában. (Emellett azért is, mert Marx Károly a 19. század egyik legjelentősebb társadalomtudósa volt, ezért nevetségessé tennék magunkat a szobor eltávolításával.) Nem lenne helyes, ha csak ez a szobor szimbolizálna egyetemünk hagyományait, mivel az a „Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem” korszakra emlékeztet, amelyben számos pozitív hagyomány mellett igen sok negatív elem is előfordult.

Ezért kerestem — kerestünk az egyetem vezetőivel és professzoraival — más pozitív hagyományokat az egyetem életében. Ilyennek gondoltuk (és erre természetesen senki sem „kényszerített”, nem is tudom, hogyan képzeli Világi Balázs azt, hogy egyetemünk ma bárki bármire kényszeríteni tudja) Teleki Pált és Nagy Imrét, akik mind a ketten egyetemünknek, illetve elődjének professzorai voltak.

Világi Balázs felveti a kérdést, hogy miért nem Adam Smithnek, Heller Farkasnak vagy Pais Jánosnak állítunk

emléket. Adam Smith valóban indokolt lenne, neki azonban a Marx-szoborral egyenértékű szobrot lenne indokolt felállítani. Különböző nyilvánvalóan „versenyezne” vele a Szechenyi-szobor felállítására vonatkozó javaslat. Heller Farkas-emléktáblán indokolt lenne elgondolkozunk. A Pais Jánosra vonatkozó javaslaton a szerző valószínűleg nem gondolkodott el komolyan. Ilyen nevű közgazdász tudós ugyanis nem tanított az egyetemen. Amennyiben kedves és szomorúan korán elhunyt kollégánkra és barátomra, Pais Jánosra gondolt, akkor engedje meg, hogy azt mondjam: az ő tudományos teljesítménye elmarad Telekiétől, Nagy Imréétől és Heller Farkasétól.

Teleki Pál és Nagy Imre mindketten egyetemünk legjelentősebb tudományos teljesítményű professzorai, hogy úgy mondjam, Heller Farkas „súlycsoportjába” tartoztak. Az emlékdomborműveknek az aulában való felállítását tudós professzor voltuk indokolja. Ez természetesen nem zárja ki azt, hogy más tudós professzorainknak is állítsunk majd emléket.

Világi Balásznak, úgy tűnik, elsősorban Teleki Pál és Nagy Imre politikai tetteivel szemben van kifogása.

Teleki Pálnak a második zsidótörvényt veti a szemére.

En magam is a legmesszebbmenően elítélem ennek a törvénynek a meghozását. Megalapozottnak látom azonban az 1986-ban kiadott „Magyarország a XX. században” történelmkönyv azon értékelését, hogy a még Imrédy által benyújtott második zsidótörvény tető alá hozásával a Teleki-kormányzat az volt a célja, hogy a választási propagandában a zsidókérdést már ne lehessen ellene izgatásra felhasználni. Szerintem ezzel együtt súlyos hiba volt Teleki Pál részéről, de nem lenne indokolt úgy értelmezni, hogy Teleki Pálnak a nácizmussal való szimpátiáját bizonyítja. A mai huszonévesek szemében talán úgy tűnhet, hogy Gömbös, Imrédy, Teleki, Bárdossy és Kállay nagyjából ugyanazt a politikát folytatták. Mi azonban, akik akkor már éltünk, emlékszünk rá, hogy mekkora különbség volt közöttük. Teleki nyilvánvalóan élesen szemben állt a nácizmus-fasizmus-nyílással egész eszmevilágával, és minden erejével arra törekedett, hogy hazánk felől elhárítsa a szélsőjobboldali hatalomátvételt és a nácizmet uralom vesztését. Ebben sikertelen volt. Amikor ezt belátta, öngyilkos lett. Ezzel a tetteivel — amely a szememben sem akkor, sem ma nem követendő példa — azt mindenképpen kifejezésre juttatta Magyarország és a külföld előtt, hogy vannak hazánkban olyanok, akiket a végsőkig elkésérik a náci Németországhoz való csatlakozás. Ezzel Teleki Pál egyértelműen az „antitotalitáriánus” hagyományhoz tartozik, ilyen értelemben vállalhatja őt egyetemünk.

Nagy Imréről Világi Balázs azt mondja, hogy „asszisztált a népiért rendszer működéséhez”. Teljesen egyetérték vele abban, hogy az ötvenes évekbeni magyar kommunista rendszer vezetőit nem kellene példaképpé állítani egyetemistáink elé. Azt azért hozzátesszem, hogy a történettudomány eddigi kutatásai szerint Nagy Imre ezekben az években is a kommunista vezetés mérsékeltebb szárnyához tartozott. 1953—1955-ös miniszterelnöksége sok rab, internált és kitelepített számára hozott enyhülést, szabadságot, sokak számára ez a haláltól való megmenekülést jelentette. Igaz, sokan teljesen indokolatlanul börtönben maradtak 1956-ig. Nagy Imre tettei az 1956-os forradalmi napokban is további gondos történeti kutatásokat igényelnek. Egy azonban kétségtelen: 1956. november 4-e után felkínálták neki a megtorlástól való mentesülést, ha megtagadja a forradalmat és szentesíti a szovjet hadsereg invázióját, vagyis ha elárulja a forradalmárokat, az egész magyar nemzetet. Ehelyett a helytállást és ezzel a kivégzést választotta. Ezzel — feleltetve minden korábbi kétséges politikai cselekedetét — vitathatatlanul a magyar történelem politikai mártírjainak sorába került. Ezt mindenképpen vállalhatja egyetemünk.

A két „emléktáblás” professzor élettörténetéhez kapcsolódva engedjenek meg nekem az olvasók egy általánosabb észrevételt: a 20. századi totalitárius rendszereket Magyarországon átéltek közül szinte csak azok maradhattak teljesen „tiszták”, csak azok nem követtek el hibákat, csak azok nem tévedtek soha, akik végig börtönben voltak. Minél magasabb, „láthatóbb” pozícióban volt valaki, annál inkább került olyan helyzetbe, ahol hibázhatott, sőt bűnöket követhetett el. Őszintén kívánom, hogy a mai huszonévesek soha ne kerüljenek hasonló helyzetekbe, hasonló dilemmák elé. A mi nemzedékünknek és a nálunk idősebbeknek azonban állandóan ilyen dilemmákkal kellett szembenéznük. Ezért kérem a huszonévesek megértését a mai szemmel vitathatatlanul helyteleníthető cselekedetek iránt, így Teleki Pál és Nagy Imre politikai hibáért, tévedéséért, gyengeségeiért is. Mégis szeretném, ha azt is belátnák, hogy mindkettőjük esetében a pozitívumok, elsősorban tragikus haláluk sokkal súlyosabban nyomnak a latban, mint a negatívumok.

Ezért mindkettőjüket nyugodtan vállalhatja az egyetem pozitív hagyományként. Az, hogy mindkettőjüknek emléket állítunk, nem az „egyet jobbra, egyet balra” pártpolitikai kompromisszum következménye. Remélem, Világi Balázs is tapasztalta, hogy az egyetemi vezetés nagy erőfeszítéseket tesz annak érdekében, hogy a pártpolitika ne hatoljon be az egyetemre, mert ez a „nívós európai színvonalú képzést” akadályozná. Ellenkezőleg, a két emlékdombormű felállítását az egyetem pluralista, nyitott és toleráns gondolkodását kívánja szimbolizálni azzal, hogy Teleki Pált és Nagy Imrét — noha nyilvánvalóan élesen ellentétes politikai álláspontot képviseltek — tudományos és oktatói teljesítményük alapján az egyetem pozitív hagyományaihoz tartozónak tekintik.

Azzal, hogy e pozitív hagyományoknak emléket állítunk az aulában, egyetemünket reméljük otthonosabbá, jobban a „magunkévá” tenni, hazánk és azon belül egyetemünk történetének jobb megértését próbáljuk elősegíteni. Remélem, hogy az egyetem polgárainak nagy többsége ezt így fogja érteni, és örömmel fogadja a két emlékdomborművet.

RÓZSA ANDREA

Hiba volt a csokornyakkendőt eltakarni

Palotás János volt a „Választások 1994” előadás-sorozat vendége október 7-én. A Parlamentbe beköltözni készülő Köztársaság Párt elnöke a választási rendszer alapelveivel egyetért, de jelentős változtatásokat javasol, például a listás helyek 80-ra csökkentését. A parlamentbe kerülés 5 százalékos küszöb számukra is elfogadható, annál is inkább, mivel — Palotás szavaival élve — 10 százalék alatt nincs érdekeltisége. A Köztársaság Párt vezetője magabiztosan és hosszasan elemezte a '94-es választási esélyeket. Véleménye szerint az első és második helyen az MSZP és saját pártja fog osztozkodni, a szocialisták győzelmének 70 százalékos esélyt ad, maguknak 30-at. Palotás szerint az MSZP így is a legnagyobb ellenzéki párt lesz, mivel senki sem fog koalíciót kötni vele. A Köztársaság Párt a Fidesszel, az SZDSZ-szel, a KDNP-vel és az Agrárszövetséggel tudna szövetségre lépni. Ha ma lennének a választások, akkor 8-9 száza-

léket kapnának — véli a pártelnök —, de ha sikerül az ismertségüket 80 százalék fölé tornászni, akkor 30 százalékot is elérhetnek. A párt jobb megismerését szolgálják az utcán megjelent óriásplakátok is. Palotás János óriási hibának tartja, hogy híres csokornyakkendője nem látszik, s legközelebb ügyelni fog az alaposabb borotválkozásra is, mivel — mint elmondta — a kétszer három méteres képeken minden jobban látszik. A sajtó „ragódása” kapcsán pedig megjegyezte, így legalább látják a választókat, hogy olyan emberrel van dolguk, akinek szintén vannak hibái.

Palotás külföldi útjain az azal csalogatja a befektetőket, hogy a környező országok kaotikus helyzete hamarosan rendeződni fog, s az ottani piacokra Magyarországról lehet majd betörni. Szerinte amíg az EK vagy a NATO vezetői a visegrádi négyek közös felvételéről beszélnek, addig biztos, hogy eszük ágában sincs ezeket az országokat felvenni. A Köztársaság

Párt programja a gazdasági fellendülésre és az ennek eredményeképpen emelkedő életszínvonalra épül. Arról azonban keveset hallottunk, hogyan is indulna meg a fejlődés. Palotás 80 százalékról 60 százalékra akarja csökkenteni az állami központosítás mértékét, s célja, hogy az állam rövid időn belül csupán 3 százalék tulajdonnal rendelkezzen. Az oktatás és a kultúra területén nem szponzorokat, hanem befektetőket kell keresni, akiknek tulajdoni kell adni — véli. Hogy kik és mi-ből fizetnék meg ezeket az intézményeket, az szintén homályban maradt. Egy kérdésre válaszolva az utóbbi három év gazdaságpolitikájáról Vissy Ferenc és a Versenyhivatal munkáját, Kádár Béla külföldi lobbyszását, valamint a megszüntetett OMF-t emelte ki pozitívumként. Palotás ma is feltétlen híve az expónak, de elismeri, hogy az a hosszasan tartó viták miatt, ma már sokkal kisebb lehetőségeket kínál, mint a kezdetkor.

Stelbaczy Tibor

Matekátjelentkezések:

Láthatatlan kezek akciója

Két társammal együtt kutyaszorítóba kerültem az idén, amikor, élve a szabad tanárválasztás lehetőségével, át akartunk jelentkezni eredeti matekcsoporthoz, amit beirtunk. A matematika tanszék folyosóján egy vitrinben külön az I. és II. évfolyamosok számára egy-egy ívet helyeznek el. Ezen tüntetheti fel mindenki, hogy 1., 2. és 3. helyen melyik csoportba szeretne kerülni, illetve — az adminisztráció megkönnyítéséért —, hogy melyikből akar jelentkezni. Sokan megmondják magukat, és átjavítják azokat a számokat, amiket először beírtak. Ez ad módot egy sajátos visszavételre: ha valaki egy nagyon keresett csoportba akar kerülni és úgy látja, hogy túl sok társa igyekszik ugyanoda, akkor átjavíthatja néhány konkurens jelentkezését, ezzel javítva saját esélyeit.

Az első évfolyamon is kb. 3 embernek javítottak bele a jelentkezésébe. Ok csak az első helyre írtak csoportszámot, a 2. és 3. lehetőséget nem töltötték ki, később viszont — mikor a papírt megmutatták nekik — ez a két üresen maradt hely is ki volt töltve, és az írás láthatóan ugyanattól a kéztől származott.

Kisvarga József tanár úrtól, az adminisztratív évfolyamfelelőstől kaptam részletes tájékoztatást az átjelentkezésekkel kapcsolatban. A szabad tanárválasztást a matematika tanszéken 2-3 éve vezették be. Az átjelentkezések eleinte úgy történtek, hogy a hallgató a titkárságon kapott egy átjelentkezési lapot, majd ezt alá kellett írnia a szemináriumvezetőjével, mintegy a tanár tudtára adva elmenési szándékát és be kellett még írnia magát az általa választott új csoportba. A lolognak sok hátulütője volt.

Egyrészt: sok adminisztrációval járt, ami a tanárokat terhelte; ha például egy-két napig az illető tanár nem tartózkodott a tanszéken, legalább egy tucat ilyen átjelentkezési lap toronyosult az íróasztalán; ezek után a tanár hogyan tudta volna eldönteni, hogy kié volt az első leadott jelentkezési lap. „Mivel általában felvevő tanár voltam — mondja Kisvarga tanár úr — kénytelen voltam az összes hallgatót átvenni és így a csoportlétszám jóval meghaladta a megengedett 32-es maximális létszámot.”

Másrészt: igen sok tanárnak lelki problémát okozott az, hogy a hallgató el akart tőle menni. Ez a rendszer tehát így kezelhetetlen volt. Az új megoldás szerint: a

lapok a folyosói vitrinbe kerültek; a HT kérte, hogy 3 helyre lehessen átjelentkezni, valamint azt, hogy sorsolás legyen.

Ebben az évben még „könnyebb” is volt az átjelentkezés, mert megszüntették azt a követelményt, hogy a hallgató köteles az első három szemináriumon ott lenni.

A csoportok létszáma maximum 32 diák. Egy-két esetben 33 tagú egy csoport, például akkor, ha valaki átjelentkezik, de a három általa megjelölt hely közül egyikbe se kerül be s így visszakerül az eredeti csoportjába.

Az átjelentkezési lapok átjavításának kiküszöbölésére a következő lehetőségek adódnak: megszüntetik az átjelentkezést, de ez nem lehet megoldás; esetleg a HT elvállalja ennek a lebonyolítását, mármint a papírmunkát és a tanszéknek a határidő lejártával visszajárja a kitöltött átjelentkezési lapokat.

A titkárság, amely két tanszék ügyeit kezeli, túlterhelt ahhoz, hogy az átjelentkezéseket úgy tudja kezelni, hogy a papírt nem a folyosóra teszik ki, hanem bent a titkárságon lehet hozzáférni. A tanszék elképzelése, hogy az első év első félévében megszünteti az átjelentkezési lehetőséget, mivel a csoportok igen nagy létszámmal indulnak. Az emelt szinten pedig — mindkét évfolyamon — nincs lehetőség tanárválasztásra.

Végezetül szeretnék köszönetet mondani Ernyes Éva tanárnőnek, aki nagyon jóindulatúan és segítőkészen kezelte problémánkat.

Négyökrü Krisztina
II/13.

Szakirány-partyt rendez a MARKETING TANSZÉK

Ideje: október 26. (kedd) 17 óra, helye: Közgáz Pinceklub. Megjelenés negyed-és ötödéves marketing-szakirányos Hölgyeknek és Uraknak

Béremelés, docensi pályázatok

(Folytatás az 1. oldalról.)

legalizálja, hogy a pályázatok kiírása jóval szeptember előtt történt. Az egyetemi tanács szavazásának eredményeképpen docens lett: a posztgraduális karon Fiala Tibor (19 igen, 0 nem, 3 tartózkodás), a közgazdasági karon Bugnics Richárd (20 igen, 0 nem, 2 tartózkodás), Juhász Györgyné (20, 0, 3), Magas István (21, 0, 2), Pappné Gáspár Lujza (15, 0, 8), Puskás Csaba (21, 0, 2), a gazdálkodási karon Halász Sipes Erzsébet (23, 0, 0), Tibor Agnes (18, 1, 4), a társadalomtudományi karon Fekete László (22, 0, 1), Elekes Susza (21, 1, 1), Elek Sándor (20, 0, 4), Kuczi Tibor (21, 0, 3), Varga István (15, 0, 9), Hadas Miklós (20, 1, 3), Láncki András (22, 0, 2), Rapcsák János (23, 0, 1).

A testület tájékoztatást hallgatott meg az egyetem közreműködésével a szlovákiai Királyhalmecen induló közgazdasági és társadalomtudományi egyetemi osztályról. (Mint ismeretes, a kezdeményezés viharokat kavart Szlovákiában, a pozsonyi parlamentben is éles

felszólalás tárgya volt.) Az oktatásban 26 diák vesz részt, tanulmányaikat itteni intenzív képzéssel kezdték, Királyhalmecen folytatják, majd a vizsgaidőszakban, illetve a második félév kezdetén térnek vissza Budapestre további intenzív képzésre. Szervezetileg a posztgraduális karhoz, tanulmányi szempontból az alap- és középszintű képzéshez tartoznak a diákok. A kapcsolatok felvételéről a pozsonyi egyetem hivatalosan pozitívan nyilatkozott, de a képzés további diplomáciai figyelmet igényel.

Végezetül néhány közérdekű bejelentés hangzott el Kaponyi Erzsébet javasolta, hogy az egyetem szabaduljon meg attól az elavult procedúrától, amellyel egyelőre honoritania kell a külföldi diplomákat. Rostoványi Zsolt bejelentette, hogy a kelet-közép-európai diplomataképzők szövetsége Budapestet választotta székhelyül és Rostoványi Zsoltot első elnökül. Hámori Balázs elmondta, hogy a posztgraduális karra 642 hallgatót vettek föl.

— ár

Telefonszám

A Fővárosi tér épület távbeszélő számváltozása problémát néhány szervezeti egységnek működési zavart okoztak. A gond abból fakadt, hogy a korábbi értesítéssel ellentétben a számok első számjegye műszaki akadályok miatt egyelőre nem változik meg kettőre, az néhány tanszéken levélpapírra, névjegykártyára, szórólapra már az új telefonszámot nyomtatják.

Megkeresésünkre a MATAV augusztus 22-én kelt faxában értesítette egyetemünket, hogy a műszaki akadályok elhárításáig inaktívok voltak a hívásirányítással megoldják, hogy az új számom is elérhető legyen a keresett fél. A Gazdasági igazgatóság kéri a szervezeti egységeket, hogy jelöljék meg azt a fővonalas számot, amelyre az előhozott átkapcsolást igénylik, azt a műszaki osztálynak címezve írásban adják be.

Kell-e tudni angolul, vagy sem?

Avagy egy hallgató vívódásai az angolkutatás kapcsán

Az angoltudás fontossága nem vitakérdés. Különösen nem egy közgazdaságtudományi egyetemen. Mert mit is veszít egy közgazdász, ha nem tud angolul? Először is tárgyalóképeséget. Furcsa módon a közgazda-közgazda párbeszéd eltérő anyanyelv esetén általában nem norvégül, kínaiul vagy héberül zajlik, hanem — és most kaspakodjon mindenki! — angolul. Esetleg fogalmazhatnánk úgy is: a közgazdaság-tudomány anyanyelve az angol. Másrészt az angolul nem tudó közgazdász nem juthat birtokába azoknak az információknak, melyeket az elsősorban angol nyelven írott szakszövegek, cikkek rejtegetnek. Ez kevésbé te-

szí versenyzésképpé közzéadhatunk. Mondhatni diszkriminálja. Így egészen különös, mitöbb tragikus, hogy egyetemünk ezeket a tényeket nem tudja, vagy nem akarja figyelembe venni. Ugyanis nem volt elég, hogy tavaly az angol tanszék nem indított kezdő csoportot, idén már az A-modult is megfúrta egy „Láthatatlan kéz”.

Vegyünk például egy egészen egyszerű esetet. Legyen adott egy közgazdos hallgató (nevezzük most Bélának), aki nem bírja (értsd: szellemileg nem birtokolja) az angol nyelvet. Béla nem azért nem tud angolul, mert hülye, hanem pusztán abból az egyszerű okból kifolyólag, hogy a

gimnáziumban csak két másik világnyelv elsajátítására futotta kapacitásából. Ez a fogyatékoság bizony napról napra nehezebb helyzetbe hozza őt. Mert, bár az egyetem nem biztosítja az angoltanuláshoz szükséges feltételeket, azért elvárja Bélántól, hogy angol kifejezéseket értsen meg: hogy mikro, makro, szoció és egyéb tárgyak óráin angol nyelvű szakszövegekből nyerjen értékes információkat. De nem is csak az elvárásokról van szó. Bélának szeretne megtanulni angolul! És úgy hitte, azt az egyetemen is megteheti. (Micsoda egy! elsőköd, parazita egyen!) Mert a Felvételi Tájékoztatóban nem figyelmeztette őt senki: Ha

az egyetem megkezdésekor nincs kezében az adu ász, a Privilegium, hogy tud angolul, akkor később se lesz. Persze vannak kiskapuk. Csak elég költségesek. Pl. befizetni magunkat egy nyelviskolába, vagy magántanárhoz, hogy évekkel később beverekedhessük magunkat a bémodulba. Csak-hogy Bélánk nem az a pénzéhes típus. Nem is lesz belőle egyhamar Bémodulos Béla! S miközben egyre frusztrálja a szitu, azon töpreng: Vajon miért nem képes az egyetem megfelelő számú angol tanárt alkalmazni? Ha már az egyetem kollidzs típusú átszervezése megtörtént, a két szakmai nyelvvizsga elvárása mellett esetleg (még) ilyen produkciókat is lehetne gondolkodni.

Örömmel fogadná bármilyen illetékes bármilyen reakcióját az egyetem műbélája: Kubinyi Adrienn

Országos probléma

A cikkiró hosszú ideje fennálló országos problémára világít rá, arra ugyanis, hogy az angol nyelv iránt robbanásszerűen megnövekedett igényt a meglévő kapacitással az ország legnagyobb részében, egyetemeken, főiskolákon, de még a legtöbb gimnáziumban sem képesek maradéktalanul kielégíteni. A cikkből számomra nem derül ki világosan, hogy ezért a helyzetért a cikk szerzője kit tesz felelőssé, mindamellett, éppen mert az angol nyelvi tanszék a közelmúltban igen sokat tett a helyzet javítására — kötelességünknek érezzük, hogy röviden reagáljunk a fenti sorokra. Íme:

1. Tényként kell elfogadni, hogy a meglévő kapacitással — még akkor is, ha a tanszék jelenleg 40 fő oktatót alkalmaz, és ezzel az egyetem legnagyobb tanszéke — nem áll módjában az angol iránt érdeklődő valamennyi hallgatót oktatni, ezért bizonyos sorbanállás alakult ki;
2. A sorbanállás ténye teljesen független attól, hogy B modulban kezdünk vagy sem;
3. A tanszék a legutóbbi időben jelentősen növelte a

szaknyelvoktatás színvonalát és volumenét, felméréseink szerint erre nagyobb az igény, mint valaha;

4. A jelenlegi helyzetben számos, magasan kvalifikált oktató jelenlétével — négy oktatónk részesült külföldön szaknyelvoktatásra felkészítő ösztöndíjban és három anyanyelvű közgazdász áll rendelkezésünkre lektoroként a minisztérium jóvoltából — nem célszerű őket kezdők oktatására használni, helyesebb, ha a nekik megfelelő színvonalon oktatnak;

5. A fennálló helyzet ellenére is mindent megteszünk, hogy — lehetőségeink korlátai között — legalább a pontszámok alapján majdnem megfelelték oktatását addig segítsük, amíg csatlakozni tudnak a modulrendszerhez. Dr. Endrédi Ildikó tanárnő meghirdette ezek számára az óramegbeszélést, a Hallgatói Tagozat — a tavalyi kezdeményezést folytatva, szintén igyekszik a problémákon segíteni;

6. Részletesebb információ található a „Nyelvoktatás rendszer” c. 1993-ban az IOK kiadásában megjelent füzetben, valamint az ANYT bejárati aajtaja mellett, jobbra a falon.

DR. EÖRDÜGH MIKLÓS
tanszékvezető

Az 1992-93-as tanév végén, június 21-23-a között a Groningeni, a Wroclawi, a pozsonyi Comenius, a Heidelbergi, az Eötvös Loránd s a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem küldöttei — TEMPUS-program keretében — találkoztak egyetemünkön. Egy hároméves program utolsó állomása volt ez a rendezvény. A szervezők a partner egyetemek képviselőivel előzetesen egyeztetve két izgalmas témát választottak. Egyrészt

az európai egyetemé válás, másrészt a karok oktatási, tudományos és pénzügyi önállóságának — egyébként igen aktuális — kérdésének megvitatása mellett döntöttek. A tanácskozás résztvevőit Forgács Csaba nemzetközi igazgató köszöntötte, aki utalt arra, hogy ez a találkozó szerves folytatása a groningeni és a stara turai megbeszéléseknek, ahol olyan kérdések voltak napirenden, mint az egyetemi vezetés és a kormányzat viszonya, az oktatás és kutatás minőségi értékelése, az egyetemi demokrácia, illetve az egyetemek pénzügyi politikája.

George Mulder projektfelelősnek (Groningen) — az eddigi munkát röviden összefoglaló — bevezetője után az európai egyetemé válás témakörének első előadójaként Forgács Csaba azt a történelmi fejlődést mutatta be, amelynek eredményeként kialakult egyetemünk nemzetközi kapcsolatainak jelenlegi, gazdag rendszere. Rámutatott, hogy 1985/86-ot követően robbanásszerű fejlődés következett be. Az egyetemi vezetés a külkapcsolatok dinamikus kiszélesítését valósította meg. Az egyoldalú kelet-közép-európai kapcsolatok mellett gyors ütemben bővült nyugati partnereink száma, s került az túlsúlyba. Különösen erős szálak szövődtek Európában holland, német, francia, osztrák és angol viszonylatban, míg a tengeren túlról az USA számos egyetemével kötött szerződéseinket kell kiemelni. Ugyancsak ezen időszak jellemzője a kelet-európai egyetemekkel fennálló kapcsolataink összeomlása.

A nyugati irányban bekövetkezett nyitottság elsősorban tanár-, diák- és információcserére irányult, de az utóbbi időben a közös kutatások is mindjobban előtérbe kerültek. Aláhúzza, hogy e gyors ütemű fejlődés egybefonódott az egyetemi oktatás korszerűsítési munkálataival, azt kedvezően segítette. Az erősödő nemzetközi kapcsolatok anyagi alapját az egyetemi költségvetésen kívüli forrásokból sikerült elsősorban biztosítani.

Jelenlegi nemzetközi kapcsolataink főbb csatornáit: kétoldalú egyezmények; ISC-, BIGIS-, a közös MBA-programok, valamint — az elsősorban tanszéki szinten megvalósuló — TEMPUS-, illetve közös kutatási programok. Ezek mellett jelentő-

Egyetemi menedzsment

TEMPUS-tanácskozás egyetemünkön

sek a diákszervezetek által önállóan menedzseltek nemzetközi kapcsolatokat.

Hosszú távú céljaink között az alábbiakat említette: egyetemünk minden diákja tanulmányai során egy felévet külföldi egyetemen

tanulhasson; szélesíteni kell a közös kutatási programok körét; fejleszteni kell az MBA-programokat; fokozott figyelmet kell szentelni az akkreditációs kérdéseknek, valamint a kredit transzfernek.

Forgó Ferenc egyetemi tanár, az MSZI igazgatója, az egyetemen folyó MBA-program kialakulásáról, a tanterv szerkezetéről tájékoztatta a jelenlévőket. Elmondta, hogy a British Know-How Fund támogatását élvezve a London Business Schoolal közösen fejlesztette ki egyetemünk ezt a programot. A teljes idős képzés esetén egy év, a részidős képzés esetén 2-2,5 év a képzés ideje — mondotta. A program a posztgraduális karon belül önálló szervezettel működik.

Gazdag Ferenc programigazgató a BIGIS tevékenységéről, megalakulásának körülményeiről, tevékenységéről és céljairól beszélt. Megállapította, hogy sok politikusnak nincs megfelelő szakmai háttere. A diplomaták zöme Moszkvában végzett. Az ő képzésükhöz, illetve továbbképzésükhöz kívánnak segítséget nyújtani.

Temesi József dékán, az ISC oktatási igazgatója az ISC tevékenységével ismertette meg a hallgatókat. Elmondta, hogy az ISC TEMPUS-program keretében fejlesztette saját tevékenységét, amelynek során Budapesten, Rotterdamban, Athénben majd ismét Budapesten szerveztek workshopot. Ezt követően az undergraduális (4 éves) és a graduális (2 éves) programok tantervi felépítéséről, s speciális programokról beszélt.

A tanácskozás másik fő témája a kari önállóság volt, amelynek bevezető előadását Mészáros Tamás dékán tartotta. Hangsúlyozta, hogy az önállóságnak vannak előnyei és hátrányai. Nagyon fontos a tanszékek szerepének tisztázása. A kihívásoknak való megfelelés érdekében a kar kidolgozza saját tevékenységét. Elmondta, hogy a BKE karaként kívánnak működni, de speciális státusszal. Utalt arra, hogy a tantervfejlesztés megvalósult, a tananyag szerkezete módosult. Megreformálták a dékáni hivatalát. Pénzügyi szempontból azonban

nincs önálló költségvetése a karnak, várat magára a fizetésrendezés, s a tan-

anyagkiadással kapcsolatban is vannak problémák.

A kari önállóság témában a vendégek közül ezt követően Ger Weening diákfelelős igazgató (Groningen) tájékoztatta a hallgatókat arról, hogy a nyugati egyetemeken más feltételek középette ment végbe a karok magas fokú önállósodása. Herbert Schleich (Heidelberg) a keletnémet egyetemek újjászervezésének tapasztalatait osztotta meg a hallgatókkal.

A tanácskozás harmadik napjának plenáris ülésén folytatódott a kari önállóság kérdéskörének tárgyalása. Kiss Ádám dékán, az ELTE-n szerzett négyéves vezetői tapasztalait összegezte. A kari politika négy elemét az alábbiak jelentik: 1. tanárok kiválasztása; 2. oktatás; 3. kutatás és 4. külső kapcsolatok (hazai és nemzetközi). Pénzügyi vonatkozásban megjegyezte, hogy a dékánnak 5%-os kerete van a fizetésemelések alkalmával. Az egyetem költségvetése meghaladja a 3 milliárd forintot. 500 millió forintot tesz ki a pályázattal szerzett pénzek összege. Aktív pénzszerzés (fund raising) az egyetemen jelenleg még nincs. Az egyetemek általában jellemző nehéz pénzügyi helyzetét illusztrálta akkor, amikor utalt arra, hogy az általa vezetett karnak jelenleg 42 millió forintos deficitje van.

Wolf-Eckhardt Wormer osztályvezető, a Heidelbergi Egyetem pénzügyi nyilvántartási rendszeréről, az abban meglévő előnyökről és problémákról számolt be. Szólt arról, hogy a működő rendszerben az egyetem egyes karainak módja van arra, hogy komplett adatlekérdezést kérjenek.

Jozef Ziolkowsky rektorhelyettes (Wroclaw) megtudhattuk, hogy az egyetemi irányítás és főképpen a kari önállóság kérdései náluk sokkal inkább a BKE evakorlatához esnek közel és nem az ELTE-éhez. A jelenlévők megtudhatták, hogy a nemzeti kutatások támogatására az állami költségvetésből 7 címen adnak pénzeszközöket, többek között szelektált kutatásfejlesztési programokra, nemzetközi kooperációra, valamint általános támogatásra (könyvtár, könyvkiadás stb.). Az egyetemek számára a költségvetést egy bonyolult matematikaképlettel számolják ki, amelynek nagysága alapvetően az egyetem tudományág szerinti besorolásától, a tanárok számától és az utóbbi három évben Ph.D. és D.Sc. fokozattal rendelkező tanárok számától függ.

A délelőtti plenáris üléseket követően számos vitacsoportban folytatta munkáját a tanácskozás. A nemzetközi kapcsolatokon belül a karok és az egyetem viszonya, az MBA-programok, valamint a külföldi és a posztgraduális tanulmányok jelentették a választékot. A kari önállóság témában a kar oktatásbeli önállóságáról, a karon belüli tanszéki önállóságról fejtették ki véleményüket a vita résztvevői. Külön csoport vizsgálta a TEMPUS-nak a tantervfejlesztésben játszott szerepét. Az utolsó napon a csoportok a karok és tanszékek pénzügyi önállóságának helyzetét, lehetőségeit és akadályait tekintették át, miközben vizsgálták az önállóság korlátait, és végül a fund raising zárta a sort. A szekcióüléseken lezajlott viták alapján a résztvevők javaslatokat fogalmaztak meg az egyetemek előtt álló legfontosabb tennivalókról. Ezeket a végső jelentésben, Brüsszelbe is eljuttatják.

A 17 külföldi vendég, valamint ezt néhány fővel meghaladó létszámú magyar kollégák, nem csak az üléstermekben találkozhattak. Vendégeink a vendéglátók kíséretében első vacsorájukat Budapest szépségeiben gyönyörködve sétahajón fogyaszthatták el. Másnap, vasárnap a Dunakanyar, Szentendre és Esztergom látnivalóival, szépségeivel ismerkedhettek meg.

George Mulder TEMPUS-program-felelős is felszabadulhatott azon feszültsége alól, amelyet az okozott számára, hogy a tanácskozás előtt 3 hónappal kérte az ELTE, hogy e rendezvényt a BKE vegye át. A projektvezető értékeléséből mindenki számára kiderült, hogy minden várákosztás felülmúlta a siker. A jól felkészült előadók, az aktív részvétel, a szekcióüléseken a résztvevők számára, sok hasznos tapasztalatot adott. Vendégeink szinte egyenként gratuláltak a rendezéshez. A részt vevő intézmények képviselői azon szándékukat is kifejezték, hogy a most záruló hároméves programot folytatni kell és „Az egyetemi adminisztráció profivá tétele” címen újabb TEMPUS-projekt benyújtását kezdeményezik.

E helyen is kifejezzük köszönetünket azért, mert a tennivalóknak nagyon zsúfolt június utolsó harmadában 18 egyetemi kolléga szakított időt arra, hogy e tanácskozáson részt vegyen előadóként, előadóként betöltve vagy egyszerűen hallgatóként. Abban, hogy végül az „előadás” is jól sikerült, nagy szerepe volt Kovács Erzsébet egyetemi TEMPUS-felelősnek, aki időt és fáradságot nem kímélve, dolgozott a program előkészítésében és lebonyolításában. Köszönet illeti a Nemzetközi Kapcsolatok Osztályát azon dolgozóit is, akik segítettek őt a munka sűrűjében.

FORGÁCS CSABA
nemzetközi igazgató

Black & White

Az ISC évnyitóján

Fotó: Komó

Aston Bradley nem egy whisky

A Népszabadság Piac-gazdaság mellékletében, hétfőnként, néhány hét óta az Aston Bradley Tanácsadó Kft. cikkei is próbálnak segítséget nyújtani a pénzüket befektetni kívánó olvasóknak. A patinas angol név néhány közzé tett egyetemistát takar.

A kft. két „oszlopos” tagjával, Szabó Róberttel és Előházi Attilával folytatott beszélgetés során kiderül, hogyan lesz valaki negyedéves korára az üzleti életben tapasztalatokkal rendelkező, dolgozó egyetemista.

— Honnan jött az ötlet, hogy pénzügyi tanácsadó kft.-t alapítsatok? — Hogyan juttok megrendelésekhez?

Robi: Előbb jött a munka, mint a cégalapítás. Kb. két éve megismerkedtünk egy Amerikában élő, de magyar származású brókerrel (Attila meghívta az EVK klubba előadóknak), egyszer-kétszer elmentünk sörözni, majd felajánlotta, hogy néhány EVK-s részt vehet az általa szervezett amerikai brókerképző programban. Tavaly tavasszal George cége kapott egy megrendelést a budapesti ingatlan-tőzsde kereskedelmi rendjének kidolgozására. A tanfolyamon kiválasztódott csapat tulajdonképpen erre a feladatra szerveződött. Az ingatlan-tőzsde megindításakor mi tanítottuk be a dolgozókat és üzemeltettük a tőzsdét két hétig.

— Milyen tudás, képesség kell egy ilyen feladat megoldásához?

Robi: Egyrészt természetesen tőzsdei szak tudás, másrészt kreativitás, sok ötlet. Folytatva a történetet: a sikeres felbuzdulva alapítottunk nyáron egy bt.-t, majd novemberben a kft.-t. A cégen belül most tőzsdei papírok elemzésével foglalkozunk és kidolgoztunk egy módszert a vállalati pénzügyi folyamatok modellezésére, valamint tervezzük a kisbefektetői tanácsadás beindítását.

delkezőnk: a teljes magyar értékpapírpiacot felölő információ adatbázissal.

— Az egyetemen ill. a brókerképzőn tanult ismeretek elegendőek ezekhez a tevékenységekhez?

Robi: Az Aston Bradley előtt ketten már dolgoztunk a Kockázat Rt.-nél két társunk pedig a Co-Nexusnál.

Attila: Akkor bármiféle üzleti tapasztalat vagy szaktudás nélkül álltunk munkába. Nem tanítottak, de az ott dolgozóktól sok mindent el tudtunk lenni. És rögtön a „mélyvízbe” dobtak.

— Ez mit jelent?

Robi: Nekem pl. pár hét után odaadták egy vállalat pénzügyi kimutatásait, hogy csináljam meg az elemzésüket. Egy hét könyvtárzás után az első eredmény persze gyenge, de a második, harmadik már egyre jobban sikerül.

— Miért is mentetek el dolgozni?

Attila: Több oka volt: szerettem volna gyakorlatiasabb szaktudást szerezni, függetlenedni a szüleimtől pénz tekintetében, és az egyetem képzési formája lehetővé tette, hogy a tanulás mellett mással is fog-

lalkozzunk. Fontos, még hogy úgy gondolom, ez a néhány év munka nagy előnyt jelent majd az egyetem elvégzése után az elhelyezkedésnél. Nálunk már meg fog szünni az a gyakorlat, hogy a cégek „hallásszák” el az embereket az egyetem befejezése előtt. Nem szeretnék úgy kezdeni, hogy egy könyvvizsgáló cégnél vidékre utazgatok vállalatok mérlegeiről.

Robi: Mindig is érdekelt ez a terület, és szerintem a tanulmányokat alkalmazni is kell, a holt tudás nem ér semmit. Másrészt így megmutathatjuk magunknak és másoknak is, hogy meg tudjuk valósítani elképzeléseinket. Amíg fiatalok vagyunk, könnyebben jönnek az új ötletek, és a kezünk sincs megkötve: nincs család, akiről gondoskodni kell, nem kell lakásrésztleteket fizetni stb.

— Tényleg összeegyeztethető a munka és az egyetem?

Attila: Igen. Nálam a munka inkább a magánélet rovására megy.

Robi: Többletenergiákat igényel, de igen. Persze csak a kötelező és az érdekesebb órákra tudunk bejárni. Egy nagyobb megrendelés teljesítésekor inkább a munkára helyeződik a hangsúly.

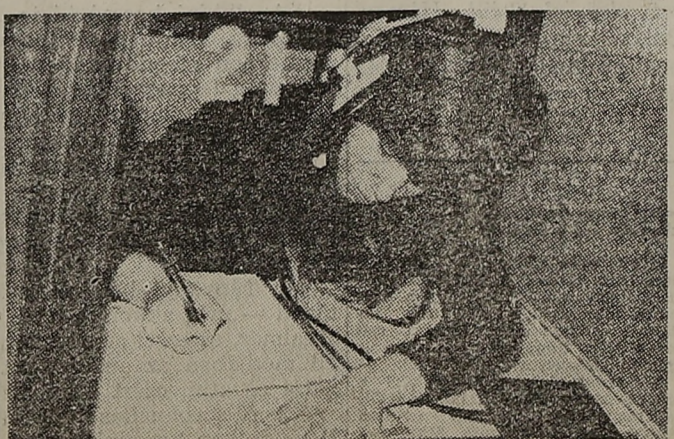
— Tudom, hogy ilyenkor napokig szó szerint éjjel-nappal dolgoztok. Hogy lehet ezt bírni?

Robi: Magunknak csináljuk, egymást ambicionáljuk.

— Milyen tulajdonságokkal kell rendelkezni ehhez az életmódhoz, ezen a területen a boldoguláshoz?

Attila: A szakma szeretete, munkakedv, állóképesség, és ami még fontos: társak.

Robi: Nálam konkrétan: nagy türelem és óriási tolerancia. Általánosságban: sok energia, illetve tudni vállalni azt, hogy valaminek többször is neki kell fogni.

Ő még csak hallgató hallgató

Soós Katalin

Kilenczek

Im, hát eljőve az nagy kalandnak az ő következő része! Mi, kik útjára indítunk eme fergeteges főrgetegget, nagyon örvendünk, hogy sok szép deli legény és leányzó próbál meg az nagy feladatnak az ő teljesítését. De most nem is ergetünk tovább az szavaknak hullámzó áradatját, hanem belevágunk az dörgedelmes értékelésnek kellős közepibe!

[Kapsz-ford! — Magyar nyelv, 1993]

Miután az első feladat a karakter megtervezése volt, még nem derülhetett ki játékosaink szárnyaló fantáziájának és problémamegoldó képességének határtalan mivolta, így ebben a fordulóban nincs és nem is lehet legjobb megoldás; a karakter használhatóságát majd maga a kaland teszteli. Azért néhány megjegyzést tennénk az eddigi tapasztalatok alapján: Először is, nagyon örülünk annak, hogy sokan elég figyelmen kívül olvasták el a történetet ahhoz, hogy beleessenek piciny csapdáinkba — akik ugyan is rosszullettük ellenére nem mentek el az ispotályba, azokat bizony vitték (és két héttig ott is marasztalták)... Mászodszor, a profiknak: habár játékokunk középkori fantasy környezetben játszódnak, ez még nem jelenti azt, hogy szabályai megegyeznek a sokak által ismert AD & D szabályaival. Ezért kérünk mindenkit, hogy próbálja magát az általunk kreált világba képzelni, és ne AD & D keretek között gondolkodjon! Harmadszor, a szerepjátékkal most ismerkedőknek: Vigyázat, sok a profi! Persze azért nem kell megijedni, a játékokban az eredeti ötleteket és a könnyed, ügyes megoldásokat díjazzuk. (Különbösen is, az ispotályos csapdába elsősorban a profik estek bele!) Végül pedig, mindenkinek jó szórakozást a most következő történetekhez, és még egyszer köszönjük a játékosoknak, hogy részt vesznek eme kicsiny kalandunkban!

ÖREG EMBER VÉN EMBER, DE SOKAT TUD:
avagy mi történt az ispotályban?

MESEDÉLUTÁN ÉS RÉMTÖRTÉNETEK, AVAGY MIT TUDNAK A VÁROSIK?

Miután az ispotályban alaposabban megvizsgálják, a gyógyítók hümmögnek egy darabig, majd hosszú tanácskozásba fognak, s végül elküldenek Dogmatikus apóért, aki a környék legbölcsebb, s legnagyobb tapasztalattal rendelkező gyógyfűarusa, remetéje és önjelölt profétája. Eltart egy ideig, míg előkerítik, de ő csak egy pillantást vet rád, feltesz néhány kérdést, és máris kész a diagnózis:

— Á, semmi baja! A kór, ami megtámadta, nagyon hamar meg fogja szabadítani e világi bajaitól, a fáradtságtól és az emlékezetvesztés káros következményeitől.

— Na de... Nem lehetne... — kérdeznéd, de a vidám kis öregúr beléd fojtja a szót:

— Természetesen tudok adni néhány jó tanácsot. A legfontosabb, hogy a még hátralévő hat hónapban jól érezd magad. Utazgass, járj el társaságba, bálókra, üldögdélj az erdőben és hallgasd a madarak énekét.

— De én nem akarok meghalni!

— Ja, hát ez a problémád! Miért nem mindjárt ezzel kezdted! Az átkot, mely a lassú halált szabta ki rád, egyetlen módon lehet megtörni: vissza kell szerezned Argosius elveszett koronáját, melynek hatalmával és saját varázserőmmel képes leszek arra, hogy a gonosz mágia hatását semlegesítem. A korona valahol a király régi kastélyában van elrejtve, ennek környéke azonban réges-rég elátkozott vidék, csak éji lidércek és emberevő borzalmak látogatják. Ezért, barátom, kérsz fel alaposan, mert az út, mely gyógyulásodhoz vezet, hosszú és göröngyös, s mellette lesben a Halál áll!

sőbb élőholtjai nagy buzgalomban őt is elfogyasztották vacsorára.) Azóta a kastély és környéke elhagyatottan áll, s csak az élőholtok és a nagyon merész szörnyek háborgatják.

A kastély felé három út vezet: egy észak felé, a sötét, rossz hírű Hideg erdőn keresztül, egy egyenesen, és egy pedig délen, az útonálló lakhelyeül szolgáló Draug erdőn keresztül. Kérdésedre, hogy a középső út legalább biztonságos-e, azt a választ kapod, hogy „Az egyenes út néha a legnehezebb. És ez esetünkben igaz.”

Megtudod még, hogy a három út egy kis falu főterére vezet, mely a valaha hatalmas és büszke királyi város kapuja körül épült. A hírek szerint elhagyott, de lehetséges, hogy azóta új lakói vannak...

Most pedig rajtad a sor, Kalandozó, hogy eldöntsd, melyik úton indulsz el a város felé. Ne felejtse el, hogy nemcsak az irányt kell eldöntened, hanem azt is, hogy azokban a helyzetekben, melyekbe belekerülhetsz, hogyan fogsz viselkedni. Ahhoz, hogy jobban ismerjük a karaktered, add meg azt is, hogy mekkora legyen annak barátságossága és agresszivitása (mindkettő 1-10-ig vehet fel értéket: az 1-es a jellemző gyenge, a 10-es annak erős voltát jelzi). Pl. 10-es agresszivitással mindenkit megtámadsz, aki akár csak „csúnyán” is néz

ban lesz részed. A ledölt házak és gazos udvarok között egy magas acélszobor emelkedik, melyen nyoma sem látszik az eltelt időnek. A szobor egy határozott, kemény tekintetű férfit ábrázol, aki díszes trónusán ülve, koronával a fején figyeli a messzeséget. Visszaemlékezve a faluban hallottakra, hamarosan rájössz, hogy ez csak Argosius lehet, a vidék egykori ura. Figyelmedet leginkább koronája kelti fel, mely valahonnan ismerős neked. Nem tudod megmondani, honnan, de azt határozottan érzed, hogy látad már valahol. Eddig jutsz gondolataidban, amikor is a szemed sarkából valami mozgást vesz el észre. Villámgyorsan abba az irányba fordulsz, de csak az egyik romos házat látod, a mozgás forrását nem. Érzékeidet megfeszítve figyelsz egy darabig, de semmi különös nem történik. Lassan megnyugszol, és úgy határozol, alaposabban megvizsgálod a környéket. A tér túlsó oldalán Papirusz egy régi temploma áll (ha pap vagy, valami ellenállhatatlan erő húz a felé), mely kívülről elég jó állapotban van, de a belseje (már amennyit látsz belőle) igencsak romos: látsz egy valaha szép, gazdag házat, valamint egy kovácsműhelyt, szétdobált szerszámokkal. Úgy döntesz, hogy megvizsgálj egy épületet (akinek van lovaglás-szakértelme és lova, annak kettőre is van ideje!), hátha találasz valami érdekeset, majd megpróbálsz behatolni a vá-

Szellemi személtávolítás, meszelővel

Haverinám megkért, hogy segítsék neki eltávolítani a 2-es villamos, azelőtt Dimitrov téri megállójában a falról egy zsidóellenes feliratot. Erősen szívtam a fogam: Mindenki minket fog bámulni. És kinek van kedve szerepeltetni? Hátha megszólítanak, vitatkozni kell. Isten ments! Kisvártatva megvolt a magyarázatom, hogy miért nem segíték: Félek ettől a fellépéstől. A kocsmá, az aluljáró-fal és a focimeccs nyilvánossága ugyanis arra való, hogy a tisztelt állampolgárok hangot adjanak ordas eszméiknek. Nem veszem komolyan a Kommunista gyilkosok, lögni fogtok feliratot sem, pedig családtagi minőségemben nyilván én is szerepelnék a jobboldali keresztény gondolkodású fiatalok ilyen című listáján.

Szóval nem mentem vele. És nem ment el vele nagyszájú közös barátunk sem, pedig egyébként ő az, aki nem megy a szomszédba némi talpraesettséget. Így aztán haverinám maga látott hozzá rossz minőségű, halovány barna festéket tartalmazó szórópalackjával, hogy átalakítsa az aluljáró feliratait és egyéb nemzetközi jeleit. Éppen akkor ért be a megállóba egy tömött villamos, amikor az istennek sem akart fogni az az átkozott festék, és ezért tízszer át kellett húzni minden egyes vonalat. A „festő”, egy ponton nem bírta a közszereplést, továbbállt.

Csak hogy az utca alatti aluljáróban egy házaspár kinézésű férfival és nővel találkozott, akik éppen a szegélyköveket mázolgatták kékre. Legyőzve a visszautasítástól való félelmét, megkérte őket, hogy segítsenek lemeszelni a visszatartó eszméket a falról. Segítettek, bár nem végeztek teljes munkát, a Duna felőli oldalra nem jutott energiájuk. Haverinám úgy érezte, tartozik valamivel ennek a két embernek, akik napi 5-600 forintért tizenkétórának az utcán alkalmi munkásként. Vett a nőnek egy szál virágot, a férfinak pedig egy kiló banánt.

És most jön a népmesei végkifejlet: Jótett helyébe jót várj! Néhány nap múlva festőbrigád jelent meg az aluljáróban és akkurátusan átfestette a falak eszmeileg összepiszkolt részét.

Bár minden szennyeződés és nyomorúság így tűnne el az életünkből!
K. S.

Magány...

E lőször és nagyon sokáig csak Elza néni volt, meg Miklós bácsi a Lenin út háromból, mi akkor az ötben laktunk, nagy tábla keserűcsokiból törtek EGY kockát, amiért bevásároltam nekik Lévai úrnál, a csukott ajtó ablakrácsain át nyújtották ki, a kosarat az ajtó előtt kellett hagynom, úgy rémlik, akkor láttam és izeltem először igazi csokit, ami gondolom, nem igaz, mert anyukám biztos vett nekem, meg még a kiegészítő zsinagóga rémlik oviba jövet-menet, először hinták lettek a helyén, később szálloda, és Elza néniék karján számok voltak, anyukám azt mondta, messziről jöttek haza, keveseknek sikerült. Közgázos golyaként még nem értettem, miért megy tönkre András és Kati szerelme „a szülők miatt”, ám amikor évek múlva Róbert megállt velem a szakadó esőben a Dohány utca sarkán, bár „tudhattam volna”, már nem voltam hajlandó „érteni”, hogy mi a francra akar ezzel figyelmeztetni. És nem vagyok hajlandó azóta sem. Környezetem megszokta, hogy nem tőröm a zsidózást, a zsidóvicceket, az „én nem vagyok antiszemita, de”-féle szöveget. Nemrég leírtam egy cikkben, hogy az antiszemitizmus kiirtása nem a zsidók dolga. Ez már azután volt, hogy valaki szemembe vágta, mikor veszem már észre, hogy én vagyok X társulásban a diszgjó, Y-ban meg a zsidóbérenc, de még azelőtt, hogy átmentem volna aktívba. Sose hittem volna, hogy ilyen nehéz lesz.

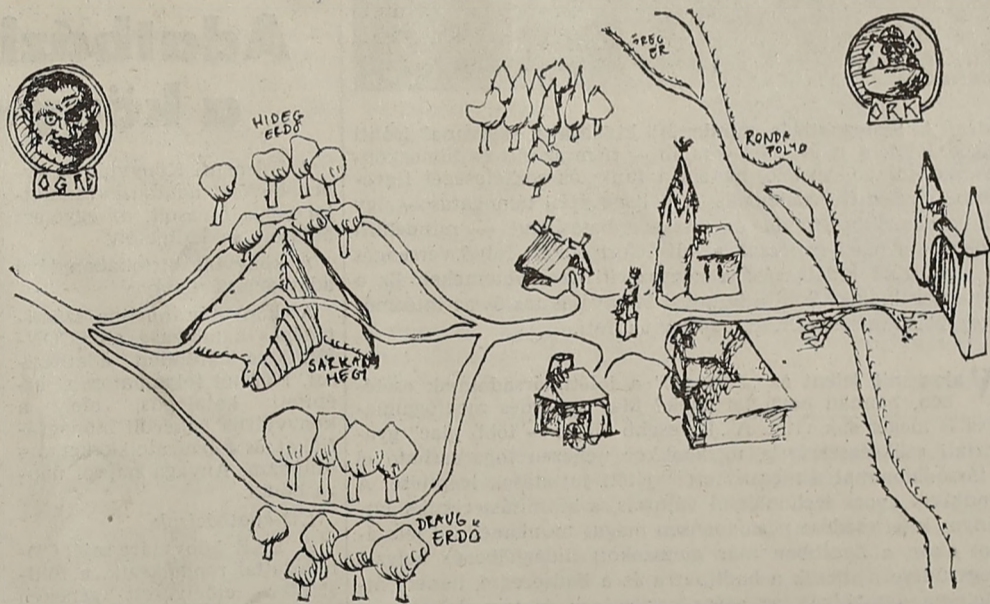
Szegény gondnoksági dolgozó azt se tudta, mit tegyen, amikor arra kértem, azonnal csináljon valamit, az egyetemem, aulai paravánon semmi keresnivalója zsidók tünés föliratnak. Szabadságon a főnök, saját hatáskörben egy plakátot mert ráhelyezni a gyalázatra. Száz méterre az egyetemtől, a kék-zöld pizzapincéből jövet juden raus fölirat méteres betűkkel. Mi mindenre jó, ha az ember spiccsavat gyűjt, kilátástalannak tűnt, de nekiláttam. Izzadtam, féltem, munkások jöttek, előbb gúnyolódtak, aztán megkérdezték, mit jelent ez. Zavartan távoztak. Mama jött kislánnyal, azt mondta, figyeltek egy ideje a sarokról, nem tudták eldönteni, irom vagy vakarom. Aztán segítettek, hárman negyedóra alatt takarítottuk le. A kettős Dimitrov téri megállójában tegnap reggelre horogkereszttekkel, jude (sic) raus-szal bővült a buzizás, kommunisztázás, hankisszás. Holnap, életemben először, sprézni fogok.

Na, mire várok, menjek már. Úgy bíztam benne, hogy K. segíteni fog, de nem: ez nem az ő stílusa, majd biztos bámulni fognak, fél, aztán elment focizni. Végre jön V., a világi vagány, gond megoldva, majd ő lejön velem. Azt felelte, nem jár kettessel, negyedóra múlva dolga van a tanszéken.

A francba, gyenge a barnám, nem fogja a feketét, maximum beleírni tudok a szövegbe. I love judent tervezek. Kraust a rausból, félek, láthatatlan szeretnék lenni, legyen már vége. Sokadszor kell fűjnom a szívet a dávid-csillag köré, persze mindkét irányból bejön a teli villamos. Éget a szegény, de eliszkolok, a másik oldalt már nem bírom, boc. Kék overállban szívszorító pár pemlizi kékre a szomszéd aluljáró szegélyét. Kölcson nem adják, villanásnyit tanakszanak, aztán a férfi jön és kék téglalapot temetik maguk alá a náci nyomokat. Mindenki minket bámul, megyünk sorra, egyik peron, másik, elől, hátul, senki nem szól hozzánk, mi csöndben beszélgetünk. A férfi és a nő ötszázhatvan forintot keres naponta, de most, hogy több pénze van a közterület-fenntartónak, tizenkétórát hatnak is, azzal hétszáz fölé lehet kerülni. Á, semmivel, felelik arra, hogy mivel tudnám viszonzni, amit tettek. Egy szál rózsát veszek az asszonyoknak, kiló banánt a férfinak, zavarban vagyunk.

Az aluljárót másnapra profik festették át, minden szemét eltűnt a falról, helyükön sárgás, hurrá! És a művészi graffitiket megkímélték!

Molnár Gabriella

ros beomlott kapuján, elvégre nem lenne túl okos dolog éjszakára hagyni a korona felkutatását.

Hát, ennyi lett volna a feladat második része, kérjük, ird meg, melyik lesz az az egy (vagy lovasoknak két) épület, amelyet meg akarsz nézni. Újra felhívjuk a figyelmet, hogy a papok elsősorban a templomot szeretnék meglátogatni.

AZ ELHAGYOTT FALU TITKAI, AVAGY NEM FÉLÜNK A FARKAS-TÓL!

Ha valaki a mostani rész elolvasása után kapott kedvet a kalandozáshoz, még jelezhet, de ekkor kérjük, küldje be mindkét forduló megoldását!

A leadási határidő október 20-a.

D'Archmage és Létra

Erdélyi bankosok

— Milyen Erdélyben bankosnak lenni?

— Magyarországhoz hasonlóan, Erdélyben is menő szakma. Azonban a világtól való elzártságunk miatt, amely csak erősödött 1989-ig, a bankosok jelenleg ropant nagy kihívás előtt állnak, mert a megváltozott helyzet megköveteli, hogy többet tudjunk.

Ezt kívánja elősegíteni az a kéthetes szakmai tanfolyam, amely október 4-én indult egyetemünkön, a pénzügy tanszék szervezésében Banküzemtan címmel erdélyi magyar bankosok részére, s amelynek résztvevője beszélgetőpartnerem, Szécsi Kálmán bankos is.

— Mit hozott a rendszerváltás a bankok életében?

— A Nyugatra történő nyitással létrejöttek a kereskedelmi bankok, amelyek szétzúzták a külker. bankot. Azóta számtalan új helyzettel találtuk magunkat szemben, például, hogy 1991 óta kezdtek finanszírozni a kisvállalkozásokat, amivel eddig nem találkoztunk. És csak a lassú lépések történnék az átképzésben.

— Hogy keresnek a bankosok?

— A lakosság más részéhez képest viszonylag jól. Nincs talán akkora különbség, mint Magyarországon, de ami fontos, hogy a bérek biztosak. A legtöbb vállalatnál nagy az ingadozás. Van, ahol az egyik hónapban megkapják a bérüket, a másik hónapban nem. A bankos pénze ezzel szemben biztosnak tűnik.

— Van-e arra lehetőség, hogy a magyar bankos magánbankár legyen?

— Azért mert magyar, nincs megtilva semmi. De ennek az a feltétele, hogy felkérjék egy magánbank vezetésére. A legnagyobb magánbankos Romániában Jon Tiriac (teniszjátékos volt, később menedzser Boris Beckernek). Ez a romániai származású sikeres üzletember az 1970-es években ment el és ő volt az, aki az első magánbankot megalakította 1991-ben. Hogy az övén kívül hány magánbank van, azt nem tudni. Sajnos, e téren nálunk nagyon gyenge a tájékoztatás. Allítólag már húsz fölött

van az engedélyezett magánbankok száma.

— Milyen lehetőség van a bankosoknak a szakmai emelkedésre, például arra, hogy Bukarestbe kerüljenek?

— Elvileg ennek van esélye. De azzal, hogy valaki elkerül Bukarestbe az a veszély fenyegeti, hogy elveszíti magyarságát és emiatt ez a magyarok számára nem vonzó.

— Működik-e magyar érdekeltségű bank Erdélyben?

— Vásárhelyi székhellyel készül egy vegyes bank. Ez román és magyar tőkével alakulna. Húzódik az engedélyezése és nem lehet tudni, hogy meddig.

— Említette, hogy elég gyenge volt a közgazdász-képzés korábban. Változott-e ez a rendszerváltás óta?

— Úton-útfélen minden kisvárosban vannak az egyetemeknek kihelyezett tagozatai és ahogy a hetvenes években a mérnökszakma, főleg a gépjáratárszaki volt szélesen elterjedve, most mindenhol közgazdászt képeznek. Ez persze az oktatás felhígulását eredményezi. Ugyanis azokat a komoly tankönyveket, amelyekből Magyarországon tanították, Romániában még a tanárok sem ismerik, gondolok itt például a Samuelsonra.

— Hogy vetődött fel ennek a tanfolyamnak az ötlete?

— A Romániai Magyar Közgazdász Társaság részéről két-három éve született meg az ötlet, amikor létrejött a kétszintű bankrendszer. A társaság megbízta az erdélyi származású Csa-

nádi András —, aki egyébként itt él Magyarországon és a társaság patronáló tagja —, hogy szerezzen támogatást az ötlet megvalósításához. A Budapesti Közgazdász-tudományi Egyetem pénzügyi tanszéke vállalta, hogy a támogatók megkeresésével előteremtí a tanfolyam anyagi feltételeit.

— Hányan és kik vesznek részt a tanfolyamon?

— Ötvenen vagyunk, valamennyien egyetemi végzettségűek, két-három embert kivéve mindnyájan kereskedelmi bankosok. A résztvevők többsége főleg a magyarság által sűrűn lakott területekről jött. Udvarhelyről, Csíkszeredáról, Háromszékről. De vannak itt marosvásárhelyi, kolozsvári, aradi, temesvári, nagyváradai és brassói bankosok.

— Nem éri önöket bántódás, hogy részt vesznek ezen a tanfolyamon?

— Mindenkinél más-más a helyzet. Volt olyan bank, ahol a fiók vezetője is eljött, sőt a bank küldte, támogatata is az eljövételt. A vegyes területekről a bankosok általában a szabadságuk terhére jöttek el, vagyis a munkáltatójuk nem is tudja, hogy hol vannak. Én tiszta magyar területen dolgozom, de fizetés nélküli szabadságot kellett kérnem, hogy eljöhessenek. A hivatalos jóváhagyást ugyanis Bukarestből kellett volna megkérni és ezt nem kockáztattam. Ennek ellenére túljelentkezés volt. A pénzügy tanszék vezetője Kolozsváron bírálta el és választotta ki azt az ötven személyt, akik Magyarországra jöttek és úgy tűnik, jól sikerült a választás.

Az előadók többsége egyetemi oktató vagy gyakorlati szakember. Elégé tömény a programunk, naponta hét óránk van. Viszont a tesztirástól eltekintett a tanfolyamvezetés. Ehelyett mindenki köteles szabadon választott témából tanulmányt írni, amelyet január 15-ig a Közgazdász Társaság asztalára kell letenni. De ezt már mi szervezzük Erdélyben.

Nagy segítségünkre volt, hogy a tanszékünk kaptunk néhány fontos könyvet, többek közt a Brealey-Myers szerzőpárosától A modern vállalati pénzügyeket, ezenkívül jegyzeteket, amelyekkel gyarapíthatjuk a Romániai Magyar Közgazdász Társaság helyi szak-könyvtárait. D.

Vitaindító az egyetem jellegéről

Business schoolra vagy közgazdász- és társadalomtudományi egyetemre fejlődjön a Közgáz? Régi vita, kissé leegyszerűsített pólusai ezek. Az általános társadalomtudományi kar azt javasolja: váljon egyetemünk egyenrangú közgazdász és társadalomtudományi képzést nyújtó intézménnyé. Ez névváltoztatással is járna (például: BKE helyett Budapesti Közgazdász és Társadalomtudományi Egyetem), ami nem jelent nagyon nagy változást, ha figyelembe vesszük, hogy a közgazdász-tudomány is társadalomtudomány. A bővebb profilú társadalomtudományi egyetem státusának felvállalása mindenképp azt jelentené, hogy a jelenleginél markánsabban önálló, bizonyos esetekben, graduális szinten közgazdász végzettséget nem is tartalmazó diplomát adó társadalomtudományi kar jöjjön létre, amelynek profilja, a „social sciences” jól elkülöníthető lenne az ELTE BTK „humanities”, jellegű képzésétől.

A kar nyílt vitát kezdeményez javaslatáról. Ezekből lapunkban most a napali tagozatos képzésre vonatkozó elképzeléseket emeljük ki. Milyen követelményeknek kellene tehát megfelelnie a 3+2-es képzési rendben a szakképzésnek, illetve hogyan kellene módosítani az alapképzést? A társadalomtudományi kar tanácsának vitaanyagából idézük:

A négy társadalomtudományi szaknak mindenben meg kell felelnie például egy kétéves MA in Political Sciences, MA in International Relations követelményeinek, beleértve az ehhez szükséges óraszámot is. Indokolt, hogy az e szakokat végzett, közgazdász „alaplódiplomával” rendelkező hallgatók csak akkor legyenek okleveles közgazdászok, ha a kétéves graduális képzés során a nem közgazdász szaktárgyakon kívül kellő számban felvesznek közgazdász jellegű tárgyakat is. Ez egyszerűen azt jelentheti, hogy aki főszámként (major) vette fel a fenti szakokat, annak mindenképp közgazdász alaplódiplomát kell választania, ha okleveles közgazdász is kíván lenni. Ekkor viszont nem mondjuk „okleveles közgazdász politikatudományi szakon” lenne diplomájába beírva, mint a most végzők esetében, hanem: okleveles közgazdász és politológus (vagy fordítva).

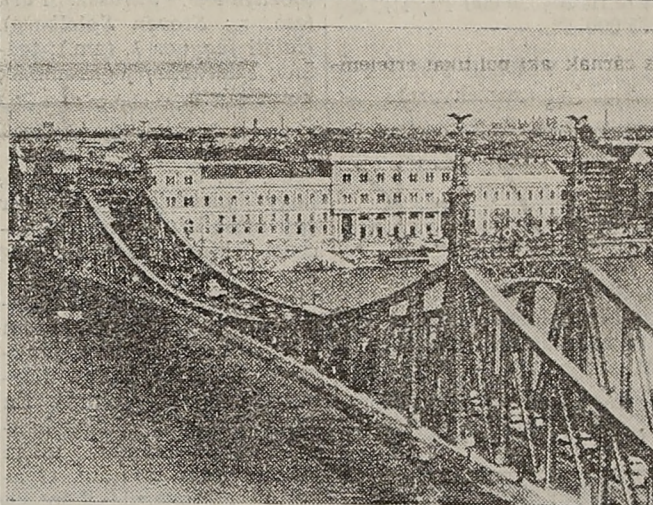
Ha végre kimondjuk és nyíltan vállaljuk az egyetem igazi társadalomtudományi, multidiszciplináris jellegét — fogalmaz a kar dokumentuma —, rögtön felvetődik a kérdés, alapszinten miért csak közgazdász képzés folyik? A jelenlegi „közgazdász, általános közgazdász szakon”, vagyis BA in Economics képzés mellett a sokszínűséget fokozná, a hallgatók választási lehetőségeit növelné, és egy társadalomtudományi egyetem jellegének minden-

ben megfelelne a társadalomtudományi alapképzés beindítása. Az alapképzés jelenlegi uniformizálása és egységes közgazdász alapképzésként történő kezelése ugyanis bizonyos mértékig ellentmond a graduális képzés differenciáltságának, amely a hallgatóknak összehasonlíthatatlanul nagyobb választási lehetőséget nyújt. Évek óta sokak újlag feltett kérdése: egy nemzetközi szakra készülő hallgatónak például miért kell feltétlenül három évig zömmel közgazdaságtant tanulnia?

Természetesen a társadalomtudományi, vagyis nem közgazdász alaplódiplomát szerettek számára graduális szinten nem lenne kötelező a társadalomtudományi szakok választása, hanem választhatnák a közgazdász szakokat is! Az átjárás minden irányban szabad lenne, természetesen megfelelő szabályozás (különbözetű vizsgák letétele) mellett.

Az új képzés beindítása nem jelentene egy új, ismételt reformot — hangsúlyozza a társadalomtudományi kar koncepciója. — A hallgatók választási lehetőségeit, a rugalmasságot növelné, a merev struktúrákat oldaná. Alapjaiban újról nincs is szó, hiszen az egyetem változatlanul megőrizné erőteljes közgazdász orientációját, beleértve az undergraduális és graduális szintű társadalomtudományi képzést is. Az alsó szintű, új szak (szakok) néhány feltétlenül szükséges új tárgy bevezetése mellett inkább arányeltolódást jelentenének a specifikusan közgazdász tárgyak felől az általános társadalomtudományi tárgyak felé.

Amennyiben az egyetemi tanács napirendjére tűzi a társadalomtudományi kar e kezdeményezésének megvitatását, a javaslattevők örömmel kidolgozzák elképzeléseik részleteit. A társadalomtudományi kar tanácsa addig is felkéri az egyetem minden polgárát, tanszékeit, intézeteit és karait, hogy mondják el véleményüket a Közgáz, közgazdász és társadalomtudományi egyetemre fejlesztésével kapcsolatban. (s.)

Az egyetem változatlan arca

Nem kívánom, de hogy de ha jársz majd egyszer te is úgy, hogy túl nehézre fordulnak a dolgok, jusson eszedbe Dublin, Írország. Indulj el, ott várokrád az északi autópálya nagykanyaros lassítójánál, ahol egy pillanatnyi gyanú erejéig mindannyian IRA-akcionisták leszünk. Hiába a helyi rendszámú nagypolgári autók, mint mindenkit, minket is leint majd a rendőr, de álljuk a tekintetét: Nem, uram, nem mi vagyunk. Írek, zsidók, angolok, palesztinok, magyarok ülünk majd a kocsiban, tényleg nem mi vagyunk?

Paddy szed föl a reptéren, szép pár lesztek: te, meg az infarktusból lábadozó dokkmunkás. Az évad legjobb konferenciája vár, Afrika, a Közel-Kelet és Európa küldöttei, évek óta társaid, akik miatt országok sorsa fordul jobbra. Az elsőkötetes drámaíró palesztin köműves Názáretből, a Harare börtöneibe zárt politikai foglyoknak élelmet gyűjtő asszony, s lánya, Zimbabwe tán első huszonéves fekete biokémikusa, egy erőszakmentes svéd gyermekintézmény alapítója, barátom Josephine, akinek szavára az angol arisztokrácia csillagászati összegeket adományoz

Dublin

jobbnál jobb akciókra, dél-afrikai fekete szabadságharcosok, s Jonathan, a fehér, aki élete kockáztatásával fogadta házába őket (évekig csak angol bélyeg alatt levelezhetünk, nehogy bajt hozzak rá), a leningrádi lány, aki katonatiszteknek tanít emberibb világot, a csadornak ellenálló, nézeteit megfenyegített, elbocsátott teheráni belsőépítész asszony, a fekete nők szexuális megaláztatásait színpadra teremtő karib-tengeri táncművész, Esther, a baszk szabadság egyik záloga, az ír-északir, katolikus-protestáns jobb jövő szervezői, az albán árvaházba kerülő román tanárú és így tovább.

Elvezethet majd a katolikus konferenciaközpont szikár kényelmét, a cellányi szobákat, feszület, szentséges szobrok minden szegletben, de az ágy, ha

Szabadság, Dublin

szűk is, legalább meleg. Mylordnak hívhatod az első irt, aki elmeséli, sirt a rádió előtt a Nagy Imre-beszéd alatt '56-ban, ekkor nem tudod még, hányan, de hányan vannak ilyenek ezen a kicsiny szigeten. Böll akkoriban járt itt a családjával, irországi naplója ma is lenyűgöző. Veszekedésbe keveredett az írekkel, akik annyira gyűlölték az angolokat, hogy London bombázásakor Hitlernek szurkoltak. Ez már a múlté, de tény, hogy Írországon az angolok pusztá emlegetése is obszcén szitoközönt valószínűsí. Szóval ne hívd Derryt Londonderrynek, ne kezdj bele, hogy It's a long way to Triperarry (ez nem ír népdal, hanem Írországon alkalmazott angol katonatoborzó), ne dőlj be a BBC nemzetiségi értelmezésének és ne szidd fennhangon az IRA-t. Sosem tudhatod, nem épp asztaltársad-e elkaphatatlan legfőbb vezére, kispolgári, nagypolgári pénzeszákja, vagy titkos harcosa.

Beharapsz a főtt krumpliban — sós vajjal szakkerü —, s rájössz, hogy ennyi évvel háborúk és

nagy éhínségek után, az írek még mindig, most is, minden lényeges étkezéshez asztalra teszik ezt az életmentő ételt. Neked, kontinentális vakondnak, persze a tenger lesz életmentő, a parti szélvész, a dagály előli menekülés, a rákászás, a halpiac, a fókák, a halászkemény mosolya, a szádba bujt homok, a hátizsáknyi fölszedett kagyló, az északra tévedt pálmafák, a szavannai napozás. Szabadnak lenni, ennyi. Beolvadni lakosok közé, költeni szerényen, határozottan komoly nagy zenékre, könyvre, koldusra, kalapra, zúgó szélbe friss mosást teregetni, bekötőtű mellett gyertyafénynél lazacot enni, Joyce házában biccenteni, barátok otthonában porszívózni, videózni, vízesésben elázni. Emigráns íreket hazavárni, birkák miatt fékezni, fázni, énekelni, rajzolni. Kocsmákba be-betérni, Dublint ezentúl u-val ír módra mondani, Guinness nem inni, pipát nem tömni, volt-emberednek ajándékát nem venni, ruhákat próbálni. Allni Wicklow tetején, megtanulni az óhajkó ritusát, vágyódni vissza, máris, s kívánni csöndben, végre magadnak... M. G.

